

Kmit V.M., Kunashchuk I.V. Evaluation of functioning of the single social contribution in Ukraine and measures of the collection system of social insurance contributions improvement

The features of the single social contribution functioning are considered in order to estimate the effectiveness of its application and substantiate the expediency to take into account the international experience of the single collection system. Alternative approaches to organization of the system of calculation, collection and payment administration are offered.

Keywords: single social contribution, Pension Fund of Ukraine, social insurance system, collection system of social contributions.

УДК 338.2:33 Асист. Ю.С. Колодій; доц. П.І. Стецюк, канд. екон. наук – НУ "Львівська політехніка"

ФОРМУВАННЯ ДЕРЖАВНИХ ПРОГРАМ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ

Запропоновано формування державних програм соціально-економічного розвитку як одного з різновидів індикативного планування. Проаналізовано види державних програм. Охарактеризовано процедуру формування державних програм соціально-економічного розвитку на прикладі Київської області. Запропоновано шляхи покращення виконання заданих показників у житловому будівництві.

Ключові слова: програма соціально-економічного розвитку, житлове будівництво, індикативне управління.

Актуальність проблеми. Важливе місце у впливі держави на економічні процеси займає індикативне планування. Воно є адекватною ринковим відносинам формою макроекономічного планування. Державні програми соціально-економічного розвитку є важливим елементом державного регулювання як окремої галузі, так і економіки загалом.

Аналіз останніх наукових досліджень. Індикативне планування – це механізм координації інтересів та діяльності державних і недержавних суб'єктів управління економікою, який поєднує її державне регулювання з ринковим і неринковим її саморегулюванням та ґрунтується на розробленні системи індикаторів соціально-економічного розвитку.

Основні проблеми індикативного планування розвитку суб'єктів господарювання, характеристики елементів та розробки системи індикаторів досліджено та описано у працях таких вітчизняних і зарубіжних науковців, як В. Аверянова [3], В. Кушлін, Н. [1] Волгін, А. [1] Петров, А. Волошин, В. Марцин та ін. Вони дослідили умови і закономірності соціально-економічного розвитку, висвітлили особливості перебігу цих процесів в економічних системах різних типів, нагромаджено значний досвід і розроблено методи оцінювання ефективності та ризиків соціально-економічного розвитку підприємств у глобальній економічній системі.

Мета роботи – визначення та удосконалення процесу формування державних програм соціально-економічного розвитку, що стосується житлового будівництва.

Виклад основного матеріалу дослідження. Одним із різновидів індикативного планування є формування державних програм соціально-еконо-

мічного розвитку. Цей різновид на сьогодні найповніше використовують державні органи влади. Програми економічного і соціального розвитку України розробляють і класифікують таким чином.

За рівнем значущості програми поділяють на: національні; державні (міждержавні); галузеві (міжгалузеві); регіональні та цільові комплексні; надзвичайні. Національну програму, розробляють на основі довгострокових економічних прогнозів, вона охоплює найважливіші макроекономічні пропорції. Вона має інформаційно-орієнтований характер, даючи змогу підприємствам нормально функціонувати у системі народногосподарських пріоритетів у виробництві продукції, технічному розвитку, структурній перебудові господарства. Програма економічного й соціального розвитку України – це комплексна система цільових завдань і планованих державою ефективних шляхів і засобів досягнення поставлених цілей, термінів виконання цих завдань, їх виконавців і джерел фінансування; це адресний документ, у якому передбачено комплекс взаємопов'язаних з ресурсами, виконавцями й термінами здійснення заходів, які належать до різних сфер діяльності (наукової, проектно-конструкторської, будівельної, виробничої та ін.).

Державну програму економічного і соціального розвитку України на довгострокову перспективу розробляють на період, який дорівнює 10-15 рокам, з коригуванням, а також продовженням її горизонту кожні п'ять років; на середньострокову перспективу розробляють на період від 3 до 5 років і щороку коригують. Вона містить визначення й обґрунтування стратегічних цілей і пріоритетів соціально-економічної політики держави, напрями їх реалізації, найважливіші завдання, які мають бути вирішені на державному рівні. У програмі економічного й соціального розвитку України на середньострокову перспективу відображені: оцінка економічного й соціального розвитку України за попередній період та економічна кон'юнктура, що очікується на початок періоду, на який розробляється програма; концепція економічного й соціального розвитку України на середньострокову перспективу; макроекономічна та соціальна політика; інституційні перетворення; інвестиційна, інноваційна, структурна, науково-технічна та аграрна політика; зовнішньоекономічна політика; регіональна економічна та екологічна політика.

Надзвичайні програми розробляють у критичних ситуаціях, наприклад: під час стихійного лиха, в умовах кризи, масового безробіття, загрозливої інфляції. Вони, зазвичай, короткострокові. При їх здійсненні вагоме місце займають засоби адміністративного регулювання.

У Державній програмі відображають: аналіз сучасного стану; цілі та завдання розвитку; макроекономічні показники та пропорції, яких бажано досягти; заходи, пов'язані з удосконаленням фінансово-грошової системи, банківської діяльності; основні напрями розвитку галузей економіки та структурної перебудови; науково-технічна діяльність, соціальний розвиток, доходи населення та рівень життя, який має встановитися внаслідок виконання наміченої програми; загальні риси кон'юнктури внутрішнього та зовнішнього ринків; заходи щодо поліпшення зовнішньоекономічної діяльності, реформування відносин власності відповідно до Конституції України; заходи щодо

охорони навколишнього середовища; основні напрями розвитку регіонів; форми й засоби державного регулювання економіки.

Процес затвердження державної програми виглядає таким чином. Проект Державної програми уряд України подає на розгляд Верховній Раді. Одночасно представляють такі матеріали: підсумки економічного й соціального розвитку України за період з початку поточного року; прогноз економічного й соціального розвитку на наступний рік; проект Державного бюджету України. У разі потреби, уряд України представляє проекти законів, які передбачають заходи щодо реалізації завдань економічного й соціального розвитку України в наступному році.

Розглянемо програму соціально-економічного та культурного розвитку Київської обл. на 2012 р. з наголосом на житлове будівництво. Програма підготовлена на основі аналізу розвитку області за попередній період, визначає цілі, пріоритетні напрями соціально-економічного розвитку Київщини на 2012 р. та середньострокову перспективу, а також заходи щодо реалізації державної політики, спрямованої на підвищення якості життя та добробуту громадян.

Основні прогностичні показники соціально-економічного розвитку області на 2012 р. сформовано за розрахунками галузевих управлінь облдержадміністрації, територіальних підрозділів центральних органів виконавчої влади, райдержадміністрацій і міськвиконкомів та здійснено з урахуванням прогностичних макропоказників економічного і соціального розвитку України на 2012 р. До Програми окремим розділом включено основні напрями та прогностичні показники соціально-економічного та культурного розвитку Київської області у 2013-2014 рр. Варто зазначити, що ці показники і є індикаторами, на які повинні реагувати органи державної влади під час регулювання процесу індикативного управління.

Складовою частиною Програми є заходи щодо підвищення інвестиційної привабливості області та реалізації у 2012 р. окремих пріоритетних напрямів Стратегії розвитку Київської обл. на період до 2015 р., які включені до проекту Державної програми економічного і соціального розвитку України на 2012 р. Реалізацію намічених у Програмі заходів та досягнення запланованих показників передбачено здійснювати через економічні важелі державного регулювання та шляхом виконання регіональних цільових програм. Фінансування заходів цих програм здійснюватиметься з урахуванням реальних можливостей обласного бюджету. Звіти про стан виконання регіональних цільових програм щоквартально подаються Київській обласній раді їх виконавцями – галузевими управліннями облдержадміністрації.

Пропонуємо для реалізації намічених у Програмі заходів та досягнення запланованих показників застосувати, крім економічних важелів, і адміністративні, а саме важелі індикативного управління (угоди з підприємствами про співпрацю, податкові поступки і т.ін.) (рис.).

Організацію виконання Програми здійснює обласна державна адміністрація, її структурні підрозділи спільно з територіальними органами центральних органів виконавчої влади, які розробили відповідні розділи Програми. У процесі виконання Програма може уточнюватися. Зміни і доповнення

до Програми затверджує Київська обласна рада за поданням Київської обласної державної адміністрації. Звітування про виконання Програми здійснюватиметься за підсумками року.

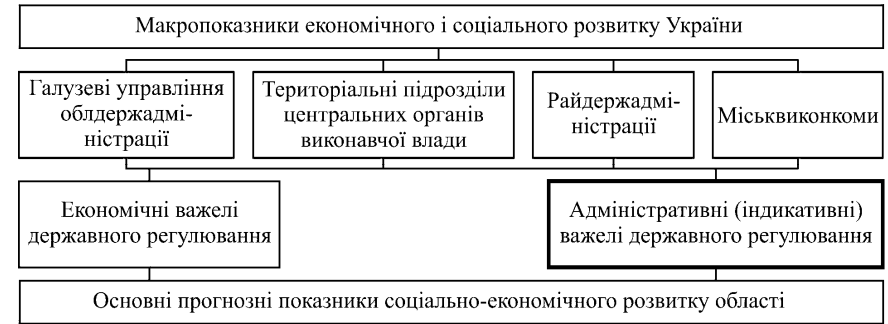

Рис. Формування основних показників соціально-економічного розвитку області

Що стосується будівництва житла, то воно є однією з найважливіших галузей загальногосподарського комплексу області, яка формує його життєдіяльність та істотно впливає на стан економічних відносин. В області затверджена "Програма будівництва доступного житла у Київській області на 2010-2017 роки". Реалізацію програми передбачено шляхом надання одноразової безповоротної фінансової підтримки у розмірі 30 % від вартості будівництва житла за рахунок державних коштів на інвестування у житлове будівництво та 70 % власних коштів громадян.

Головні цілі Програми на 2012 р.: забезпечення населення доступним, високоякісним і комфортним житлом шляхом скорочення обсягів незавершеного житлового будівництва, створення сприятливих умов для залучення коштів населення на будівництво власних квартир; продовження роботи щодо модернізації національних будівельних стандартів та правил відповідно до сучасного технологічного рівня та їх гармонізація з міжнародними стандартами. Основні завдання та заходи Програми на 2012 р.:

- забезпечення житлом соціально незахищених верств населення, зокрема пільгових категорій громадян, шляхом виконання заходів Державної цільової соціально-економічної програми будівництва (придбання) доступного житла на 2010-2017 рр.
- подальша реалізація в області Програми будівництва доступного житла на 2010-2017 рр., яка спрямована на вирішення як житлових проблем громадян, які перебувають на квартирному обліку та потребують поліпшення житлових умов, так і підтримки будівельної галузі і житлового будівництва шляхом формування платоспроможного покупця на ринку житла.
- надання забудовникам під будівництво доступного житла земельних ділянок, забезпечених інженерною, транспортною та соціальною інфраструктурою, відповідно до статті 134 Земельного кодексу України;
- унеможливлення використання замовниками будівництва земельних ділянок, які надані під будівництво доступного житла, для інших цілей;
- надання пільгових довгострокових кредитів на будівництво, купівлю, реконструкцію, газифікацію та водопостачання власного житла.

- укладання угод з комерційними підприємствами про співпрацю у рамках індикативного плану.

Висновки та перспективи подальших наукових розробок у цьому напрямі. В Україні необхідно переходити від галузевих до функціональних принципів регулювання економікою, спрямованих на попередження і вирівнювання неспроможностей ринку, породжених дією стихійних ринкових сил. Головною перешкодою на шляху соціально-економічного розвитку є застаріла система управління, в якій фактично відсутні процедури аналізу, розробки політики, соціально-економічного прогнозування, стратегічного планування, системного моніторингу й оцінювання досягнутих результатів.

Втім держава володіє ще одним, мабуть, найдієвішим засобом регулювання процесів територіального розвитку – програмно-цільовим підходом, що полягає у розробленні і втіленні в життя регіональних програм різного масштабу і типу. Виконання цих програм забезпечуватимуть економічні та адміністративні методи впливу.

Література

1. Кушлин В.И. Государственное регулирование рыночной экономики / В.И. Кушлин, Н.А. Волгин. – М. : Изд-во "Экономика", 2002. – 312 с.
2. Райзберг Б.А. Управление экономикой : учебник / Б.А. Райзберг, Р.А. Фатхутдинов. – М. : ЗАО "Бизнес-школа "Интел-Синтез", 1999. – 784 с.
3. Державне управління в Україні : навч. посібн. / наук. ред. д-ра юр. наук, проф. В.Б. Авер'янова. – К. : Вид-во ТОВ "СОМІ", 1999. – 265 с.
4. Програма соціально-економічного та культурного розвитку київської області на 2012 рік. [Електронний ресурс]. – Доступний з http://www.kyiv-obl.gov.ua/content/files/programma_rozvitku_2012.doc.
5. Кузьмін О.Є. Теоретичні та прикладні засади менеджменту / О.Є. Кузьмін, О.Г. Мельник. – Львів : Вид-во "Інтелект-Захід", 2003. – 352 с.
6. Чистов Л.М. Экономика строительства / Л.М. Чистов. – СПб. : Изд-во "Питер", 2006. – 256 с.

Колодій Ю.С., Стецюк П.И. Формирование государственных программ социально-экономического развития

Предложено формирование государственных программ социально-экономического развития как одной из разновидностей индикативного планирования. Проанализированы виды государственных программ. Дана процедура формирования государственных программ социально-экономического развития на примере Киевской области. Предложены пути улучшения выполнения заданных показателей в жилищном строительстве.

Ключевые слова: программа социально-экономического развития, жилищное строительство, индикативное управление.

Kolodiy Yu.S., Stecyuk P.I. Formation of state programs socio-economic development: housing

Characterized the process of formation of national socio-economic development as a species indicative planning. Analyzed the types of state programs. Characterized the process of forming the state of socio-economic development on the example of the Kyiv region. Ways of improving the performance indicators specified in the housing.

Keywords: program of socio-economic development, housing, indicative of management.

УДК 330.101:331.522.4

Аспір. А.В. Колодійчук –

Інститут регіональних досліджень НАН України

АНАЛІЗ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПРОМИСЛОВОСТІ УКРАЇНИ

Проаналізовано основні показники інноваційної активності промислових підприємств, виявлено перспективні галузі і регіони України для активізування інноваційної діяльності у промисловості. Проаналізовано також стан і перспективи науково-технічного підгрунтя інноваційного розвитку промисловості.

Ключові слова: інновації, інноваційний розвиток, інноваційна діяльність, промисловість, наука, техніка, інноваційні види продукції, технологічні процеси, фінансування.

Постановка проблеми. На сучасному етапі інтеграція у світовий економічний простір шляхом ефективного розвитку промислового потенціалу України є ключовим завданням. Його розв'язання вимагає розроблення такого механізму інноваційного розвитку промисловості, за якого буде забезпечуватися не лише вихід на світові ринки, але й довгостроковий розвиток суспільства.

Одним із головних стратегічних завдань розвитку промисловості на теперішньому етапі реформування національної економіки є його переорієнтація у напрямку інноваційного поступу. У Державній програмі розвитку промисловості України наголошено, що "метою розвитку промисловості є створення сучасного інтегрованого у світове господарство промислового комплексу, здатного в умовах інтеграції та глобалізації розв'язувати основні завдання соціально-економічного розвитку та утвердження України як високотехнологічної держави" [5]. Але до нинішнього дня це завдання не було виконане. Тому у 2009 р. було розроблено "Стратегію інноваційного розвитку України на 2010-2020 рр. в умовах глобалізаційних викликів", головною метою якої є визначення, обгрунтування і створення механізмів реалізації нової державної інноваційно-інвестиційної політики стосовно здійснення узгоджених змін в усіх ланках національної інноваційної системи, спрямованих на кардинальне зростання її впливу на економічний і соціальний розвиток країни шляхом створення відповідних привабливих внутрішніх умов і підвищення стійкості вітчизняної економіки до тиску зовнішніх умов, що обумовлені глобалізацією і неолібералізацією економічного життя [7]. А це можливо лише за умови активної реалізації інноваційної моделі розвитку промисловості. Так, Закон України "Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні" визначає необхідність забезпечення інноваційної моделі розвитку економіки шляхом концентрації ресурсів держави на пріоритетних напрямках науково-технічного оновлення виробництва, підвищення конкурентоспроможності вітчизняної продукції на внутрішньому і зовнішньому ринках [1].

Для того, щоби побачити наскільки реалістичні для виконання ці завдання, важливо зробити детальний аналіз інноваційного розвитку промисловості.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз соціально-економічних, організаційно-правових та інституційних чинників інноваційного розвитку промислових підприємств, розвитку інноваційних процесів на виробництві здійснювали такі вітчизняні вчені: О.І. Амоша, Л.Л. Антонюк, Л.М. Лібанова,